

INDOHEEM

in WOORD en BEELD

De radiofabriek in Sneek

Het is alweer enige tijd geleden, dat wij in het kader der wederzijdse verkenningen 's morgens vroeg op het NS station Voorburg een retourtje Heerenveen bestelden om via trein en bus de nieuwe fabriek van Van der Heem in Sneek te kunnen bezoeken.

De reis was voorspoedig en de daar welbekende „loopplank” lag uit. Een nieuwe verbindingsweg met Rijksweg 43 is geprojecteerd en wordt op korte termijn gerealiseerd.

Het was al laat in de morgen toen wij arriveerden bij deze hypermoderne fabriek, beslist het fraaiste bedrijfsgebouw van het concern. Via brede glazen deuren komt men in de ruime ontvangsthal, die door het gebruik van de oorspronkelijke

De hal. De trap leidt onder andere naar de kantine en de kantoorafdelingen.

materiaalkleuren van steen en hout een geheel eigen moderne sfeer heeft. Hier heeft architect Goodijk inderdaad het genoegen gekend van een volledige vrijheid bij ontwerp en uitvoering, mits hij rekening hield met het vooropgestelde doel en de daaraan verbonden eisen. Kosten noch moeiten zijn gespaard om van deze fabriek een bijzonder prettige, moderne werkruimte te maken.

Wij werden ontvangen door de bedrijfsleider, de heer A. D. van der Kade, een rustige, hartelijke gastheer, die in vroeger dagen zelf ook redacteur van het VDH-tje is geweest.

De personeelsschaarste in de Randstad Holland deed de directie van Van der Heem in 1960 besluiten buiten dit gebied een nieuwe fabriek te vestigen. Na een grondig onderzoek viel de keuze tenslotte op Sneek, Friesland's tweede stad, met een ruime arbeidsmarkt. De medewerkers voor deze nieuwe vestiging komen onder andere uit plaatsen waar u waarschijnlijk nog nimmer van hebt gehoord: Tzum, Bayum, Itens-Rien, Bozum enz., namen die onze Turkse arbeiders misschien nog bekender in de oren zullen klinken.

Alhoewel het aanvankelijk in de bedoeling lag van de fabriek in Sneek een toeleveringsbedrijf te maken voor de radio- en TV-montage in Den Haag, waren de ervaringen zo gunstig dat het verantwoord bleek het besluit te nemen de fabriek in Sneek volledig self-supporting te maken, zodat men complete radiotoestellen kon gaan leveren.

Nadat men in mei 1961 op bescheiden schaal begonnen was in een loods aan de Vrijbouterstraat kwam in begin februari 1962 de eerste complete radio in Sneek van de band en werd Sneek „radiostad van Nederland”, zoals ik onder andere in de radiovitrine in de ontvangsthal las. (‘t Is wel even wennen aan deze leuze voor een geboren Eindhovenenaar). 11 juni 1964 werd de nieuwe fabriek in Sneek officieel in gebruik genomen. Thans telt het bedrijf tegen de 350 medewerkers. Dit aantal kan nog uitgebreid worden tot maximaal 500. Verder zijn er voldoende uitbreidingsmogelijkheden, waarmede reeds rekening is gehouden door het excentrisch plaatsen van het ketelhuis en het grote eigen grondoppervlak.

De afdelingen.

De diverse kantoren, de kantine, de medische dienst, garderobe, etc. zijn alle ruim en modern en voldoen aan de hoge eisen van deze tijd.

Gereedschapmakerij.

De metaalbewerking is in Sneek een van de jongste afdelingen, maar gezien het moderne machinepark met onder andere 2 coördinatenboormachines, vlakslipbanken, lasapparatuur en de losse vloeren met draagvlakken van 5, 10 en 20 ton, is zij geheel voor haar taak berekend. Alles gebeurt er

Gereedschapmakerij

in nauwe samenwerking met de afdelingen werkvoorbereiding, productieplanning en materiaalvoorziening. Overal is het volop licht en de plaatsen van de verschillende machines — al of niet reeds aanwezig — zijn logisch gepland, zoals dat in een nieuwe fabriek mogelijk is.

Machiniekamer.

In deze krachtcentrale staan enorme compressoren voor de luchtverversing en een modern noodaggregaat, waarop het gehele fabriekscomplex in geval van nood kan blijven draaien.

Wikkelfabriek.

Op de wikkelfabriek zien wij vaardige dameshanden wikkelen en afmonteren, zowel met de eenvoudige wikkellapparaten als met hoog-frequent wikkelmachines en automatische invlechtmachines.

Montage.

De montage-afdeling is het hart van dit bedrijf, waar evenals in de gereedschapmakerij bekwame vaklieden in een moderne ruimte en in hecht teamverband samenwerken. Er wordt aan 6 tot 8 verschillende radiomodellen gewerkt, elk model op een afzonderlijke band, waarbij het opvalt, dat de transistor-radio een zeer belangrijke plaats op de radiomarkt is gaan innemen.

Vervolg pag. 4 kolom 3

Foto's onder:

links: Zijkant en achterkant van het bedrijf Sneek.

rechts: Een groepje dames op de Radiomontage.

WINSTDELENDE PERSENEELSOBLIGATIES

Jaarlijks mag u 5 % van uw jaarinkomen beleggen in winstdelende personeelsobligaties. Hoe het jaarinkomen wordt berekend hebt u vorige week kunnen lezen. Het te beleggen bedrag mag naar boven worden afgerond op een veelvoud van vijftig gulden.

De rente die jaarlijks op de personeelsobligaties wordt uitgekeerd, bedraagt minstens 4 %, vermeerderd met een percentage dat afhankelijk is van het uitgekeerde dividend op de gewone aandelen van Van der Heem N.V. De totale rente kan maximaal 10 % bedragen.

Vorige jaren werd op de personeelsobligaties 8 % rente uitgekeerd. Dat dit een prachtige belegging betekent, is zonder meer duidelijk. Bovendien kunnen de obligaties te allen tijde worden ingewisseld, waarbij dan de minimum rente van 4 % wordt betaald.

In de laatste week van april is inschrijving weer mogelijk. Formulieren zijn verkrijgbaar bij de heren, die ook in het artikel over de winstdelingsspaarregeling zijn genoemd.

Op een nader bekend te maken dag in de tweede helft van mei moeten de obligaties worden betaald en afgehaald (behalve natuurlijk de geblokkeerde obligaties van de winstdelingsspaarregeling). Men kan ook van tevoren het bedrag gireren. Nadere gegevens vindt men op het inschrijvingsformulier.

AUTOSPORT

— De heer B. Winterink, Personeelszaken Den Haag, gaat ook dit jaar weer mee als official met de Tulpen-rallye. Reeds zaterdag 24 april a.s. vertrekt hij, samen met de bekende rallyrijder en carrosseriebouwer W. Coenen (die eveneens deel uitmaakt van deze officialploeg), naar Frankrijk om zodoende ruim op tijd zijn controlepost te kunnen innemen. Zowel in Frankrijk als later in Luxemburg zullen zij, tijdens de nachtelijke uren, scherp toezien op de prestaties van bekende en onbekende rallyrijders uit binnen- en buitenland. De Tulpen-rallye is van 27—30 april a.s.

Kindervakantieweek Vierhouten

Het Sociaal Voorzieningsfonds van Indola N.V. zal wegens het grote succes in voorafgaande jaren ook in 1965 een vakantieweek voor kinderen van personeelsleden organiseren.

Deze week wordt gehouden van zaterdag 7 augustus tot en met zaterdag 14 augustus a.s. te Vierhouten.

Aan deze vakantieweek kunnen per gezin maximaal twee kinderen in de leeftijd van 10, 11 en 12 jaar deelnemen.

Het bestuur van het Sociaal Voorzieningsfonds heeft gemeend deze kindervakantieweek voor iedereen uit ons bedrijf te moeten openstellen, met dien verstande dat van de ouders die een inkomen genieten beneden de zogenaamde welstandsgrens géén bijdrage zal worden gevraagd en met de anderen een bijdrageregeling zal worden getroffen.

T. V.

Karton is geld waard

Dinsdagmiddag 6 april j.l. werd de heer Chr. B. de Tombe, Mechanische Afdeling Telco, Den Haag, voor zijn idee beloond met f 400,—.

In aanwezigheid van Ir. L. W. van Es en de heer M. C. Overduin werd het beloonde idee nogmaals aan de praktijk getoetst op een boormachine, uitgerust met het „Pantograafstelsel”.

Bij het boren van printen moeten op verschillende plaatsen gaten komen die wat diameter betreft verschillen. Om juist en secuur te kunnen werken maakt men in het bedrijf gebruik van vrij dure mallen. Op deze mallen zijn de te boren gaten met een eigen kleur voor elke diameter gemerkt. Desondanks bleef het altijd nog zoeken. Men besloot daarom afdekplaten voor de mal te maken. Elke afdekplaat zou alleen die openingen vrij laten die voor één bepaalde diameter in aanmerking kwamen. De oorspronkelijke opzet was om de afdekplaten te maken van hetzelfde materiaal waarvan ook de mallen zijn vervaardigd. Een kostbare geschiedenis!

En nu het idee van de heer De Tombe. Hij zei: „Waarom zulk duur materiaal gebruiken als het met karton ook kan?” Deze opmerking bleek terecht. Het gaat om een vrij groot aantal afdekplaten; immers voor elke in gebruik zijnde mal zijn er verscheidene afdekplaten nodig. Zodoende een belangrijke besparing, beloond met het mooie bedrag van f 400,—.

Door deze beloning staat de heer De Tombe in zijn afdeling als ideeënzender aan de top. Wie haalt hem in?

STUNTEN

De Plaatbewerking Den Haag kreeg dinsdag 6 april een noodtelefoontje van de TV-montage: „Wij hebben een tekort aan ophangbeugels voor de kanaalkiezer!” „Dan moet er maar even flink aan getrokken worden” was het antwoord van de heer W. J. Zegers. Maar na een vlotte start — men produceerde in de ochtenduren voor 1½ dag beugels — sloeg het noodlot toe, het stempel brak. Alle voorsprong dreigde in een fikse achterstand om te slaan, met het onafwendbare gevolg van een stagnatie in de TV-productie.

Onze Gereedschapsmakerij, in de personen van de heren Waarts, Van de Poel en Boonenburg, presteerde het om in één dag een nieuw bovenstempel voor het snijbuisstempel te maken. En passant maakte men er met de ongeharde plaat en de „primitieve handmethode” nog even 150 beugels bij, zodat men donderdag de tijd kreeg om het materiaal te harden, alvorens het nieuwe stempel weer in de Plaatbewerking af te leveren.

PUZZEL

Nr 144

Naar buiten gelokt door het mooie voorjaarsweer ging een meisje boodschappen doen en stak daartoe de inhoud van haar spaarpot bij zich; meer dan f 100,— was het niet.

In die spaarpot zaten kwartjes en rijksdaalders, geen andere munten. En toen zij weer thuis kwam, zaten er ook alleen maar kwartjes en rijksdaalders in haar beurs en merkwaardig genoeg, er waren nu evenveel kwartjes als er eerst rijksdaalders in gezeten hadden en evenveel rijksdaalders als er aanvankelijk kwartjes in geweest waren. Wat zij uitgegeven had aan geschenken, bedroeg twee maal het bedrag dat zij bij haar thuiskomst nog in haar beurs had. Hoe groot was het bedrag waarvoor zij geschenken heeft gekocht?

Oplossingen kunt u via de interne boodschappendienst (ook Indola) opzenden aan mejuffrouw R. C. Hartsuiker, redactie VDH-tje (postbus 1060), Den Haag. Sluitingsdatum voor inzending: woensdag 28 april a.s.

De volgende prijzen zijn beschikbaar: 1e prijs f 15,—, 2e prijs f 10,—, 3e prijs f 7,50, 4e, 5e en 6e prijs f 5,—.

De radiofabriek in Sneek (vervolg)

Men kan bij de radiomontage een scheidings maken tussen een elektrische en een mechanische groep, die elkaar door een vernuftig controlesysteem, dat de heer Van der Kade hier heeft ingevoerd, over en weer kunnen controleren, waardoor het aantal fouten zeer sterk wordt teruggedrongen. Na de mechanische controle volgt meteen een elektrische doormeting. De mechanische controleur kan dus met zijn testapparatuur eventuele elektrische storingen direct opsporen.

Op een speciale afdeling werkt men aan een serie-voormontage, wat zeer belangrijk is voor elk nieuw model. Ook is er een aparte kamer voor het onderhoud van de meetapparatuur.

Inkuiperij.

Aan het einde van de montagebanden worden de toestellen in de radiokasten geplaatst („ingekuipt”). Deze kasten komen uit de eigen kastenfabriek in Den Haag.

Inpakkerij, Vrijgave, Expeditie en Magazijnen.

Als het produkt de eindcontrole gepasseerd is wordt het voor verzending klaargemaakt en met gebruiksaanwijzing en garantibewijs in dozen gepakt, waarna de radio's in de afdeling Vrijgave als het ware verkocht worden aan de verkoopmaatschappij van Van der Heem voor het binnenland: R. S. Stokvis & Zonen N.V., of aan de verkoopmaatschappij voor het buitenland: Interheem N.V.

In de middag liet de heer Van der Kade ons nog even de „historische” loods in de Vrijbuitenstraat zien. Terug in de fabriek praatten wij nog even na, onder andere over de goede sociale voorzieningen met bij voorbeeld een reiskostenvergoeding, winstdelingsregeling, 100 % ziekengeld (geen wachttag), pensioen-, ondersteunings- en studiefondsen.

Daarna namen wij afscheid en begonnen aan onze terugtocht, echter niet voordat wij nogmaals onze Sneker vrienden hadden bedankt voor de genoten gastvrijheid en de spontane medewerking.

Th. Vermeulen.

het V.D.H.-tje

Redacteur
C. SCHREVEL
Nr 884
23 april 1965

WEKELIJKS VERSCHIJNEND PERSONEELSORGAAN VAN VAN DER HEEM N.V. EN AANVERWANTE BEDRIJVEN - DEN HAAG, UTRECHT EN SNEEK.

V l a g g e n p a r a d e

Laatst bracht ik een bezoek aan Interheem in Scheveningen. Ik merkte er een kleine verandering op sinds mijn laatste bezoek. Op enkele tafeltjes en kastjes stond naast de verschillende landen-vlaggetjes een vaantje, waarop het woord Interheem middenin een rood-wit-blauwe wereldbol.

Bij Interheem houdt men ervan om de boel te versieren. Letterlijk en figuurlijk! Vandaar dat men al gauw na de officiële erkenning van ons verkoopkantoor van directiewege hoorde: „Wij moeten een vlag hebben”. Het bleef niet bij één vlag; het moest bij de ingang van Interheem en echte fleurige vlaggenparade worden,

een feestelijk onthaal voor de kopers uit binnen- en buitenland. Vandaar dat ook de Van der Heem- en Indola-vlag eraan te pas moesten komen. De heer N. H. de Roo, hoofddirecteur Interheem, gaf de heer J. Slegtenhorst, chef Algemene Zaken Interheem, opdracht deze vlaggen aan te schaffen.

Deze toog op onderzoek uit en kwam tot de conclusie dat noch Van der Heem noch Indola een eigen vlag rijk was. „Wat niet is, moet komen”, dacht de heer Slegtenhorst. Vandaar dat er na korte tijd aan de vlaggestokken van Interheem drie vlaggen in top gehesen werden: een Interheem-

vlag, een Indola-vlag en een Van der Heem-vlag. De laatste twee tonen de beeldmerken van beide bedrijven. De beeldmerken worden omvat door halve ovale banden. Deze banden symboliseren de eenheid van het Indoheem-concern en de uitgestrektheid van de betrekkingen; tezamen vormen de halve banden namelijk een eenheid en tegelijkertijd de wereldbol. De Interheem-vlag draagt deze zelfde gedachte ook in de vorm van een wereldbol uit, omdat deze organisatie voor beide bedrijven optreedt.

De ontwerpen voor deze nieuwe vlaggen werden gemaakt door de heer C. Nieuwenhuis van de Industriële Vormgeving Indola. Zij werden geleverd door de firma Shipmate Vlag Vlaardingen op gloriadoek „Shipmate” en hebben een afmeting van 2 x 3 meter.

Het Interheem-embleem werd zoals u aan het begin van dit artikelje al hebt gelezen ook op kleine tafelvaantjes aangebracht. Zodoende zullen niet alleen de Nederlandse driekleur en de Union Jack de tafeltjes van de onvangstruimten en verkoopzalen bij Interheem sieren, maar ook hun eigen vlag.

j.s.

In verband met de hoeveelheid actuele tekst die wij in portefeuille hadden hebben wij gemeend de artikelenreeks: „Indoheem in woord en beeld” een week te moeten onderbreken. Volgende week hopen wij deze serie weer voort te kunnen zetten.

OR Sneek in vergadering bijeen

Woensdag 14 april kwam de Ondernemingsraad Sneek bijeen onder voorzitterschap van Ir. P. G. Zaaijer.

Een uitgebreide agenda werd afgewerkt, waarop onder andere voorkwamen de punten: directiemedelingen, aftredingen en benoemingen, verhuiskostenregeling, de Ondernemingsraad Sneek in Indoheemverband en de Ontspanningscommissie.

Directiemedelingen.

De heer Zaaijer wil ook in de Ondernemingsraad even zeggen hoe aangenaam verrast hij was, dat hij het eerste kievitsei, door een medewerker uit Sneek gevonden, aangeboden heeft gekregen.

Vervolgens gaat de heer Zaaijer in op de gang van zaken in de vestiging Sneek waarbij hij vaststelt dat de directie hierover niet ontevreden is, maar dat er nog een aantal dingen verbeterd moeten worden om tot een verantwoorde gang van zaken te komen. Het is duidelijk, aldus de heer Zaaijer, dat een bedrijf dat voor een gedeelte nog in zijn aanloopperiode is door de problemen van het vele nieuwe personeel niet altijd zo snel de gewenste efficiency kan bereiken.

Tenslotte geeft de heer Zaaijer nog enige toelichting op de gang van zaken in het

hele concern.

Benoemingen.

De hieronder genoemde heren treden om verschillende redenen af als lid van een of andere commissie, terwijl anderen in hun plaats worden benoemd.

De heer Zaaijer dankt de aftredenden voor wat zij in het belang van het bedrijf hebben willen doen.

De op voorstel van de Ondernemingsraad nieuw benoemde functionarissen wenst hij toe dat zij hun nieuwe taak naar vermogen zullen verrichten en er zelf ook bevrediging in zullen vinden.

Aftredend: de heer A. Woonings als lid van de Ondernemingsraad; opvolger: de heer K. Visser.

Aftredend: de heer A. Woonings als vaste vertegenwoordiger in de Centrale

Ondernemingsraad; opvolger: de heer W. Harder.

Aftredend: de heer W. Harder als lid van de commissie Arbeidszaken; opvolger: de heer K. Visser.

Verhuiskostenregeling.

Over deze kwestie wordt door de Ondernemingsraad uitvoerig overlegd. Vooren nadelen van een vaste regeling, die voor iedereen geldt en een regeling, waarin meer elk individu met zijn achtergronden wordt bekeken, worden onder de loep genomen.

Uiteindelijk zijn de aanwezigen het erover eens dat de voorkeur moet worden gegeven aan een meer individuele regeling. Duidelijk wordt dat ook bij deze individuele regeling in ieder geval voor hen, die van de ene woonplaats naar de andere verhuizen, de transportkosten door het bedrijf zullen worden vergoed.

De Ondernemingsraad Sneek in Indoheemverband.

Een commissie uit de Ondernemingsraad Sneek heeft bestudeerd of het huidige aantal leden van de Ondernemingsraad Sneek ook in de naaste toekomst als het

Vervolg pag. 4 kolom 2

WEEKLIJKS VERSCHIJNEND PERSONEELSORGAAN VAN VAN DER HEEM N.V. EN AANVERWANTE BEDRIJVEN - DEN HAAG, UTRECHT EN SNEEK.

Koninklijke onderscheiding voor de heer H. Kohn

Op het moment dat dit VDH-tje u bereikt zal het u ongetwijfeld reeds bekend zijn dat de heer H. Kohn, voorzitter van de Raad van Bestuur van Indoheem N.V., op 29 april uit handen van de burgemeester van Rijswijk de versierselen mocht ontvangen behorende bij de onderscheiding van Officier in de Orde van Oranje-Nassau.

Graag willen wij hieronder de toespraak weergeven welke burgemeester Drs. A. Th. Bogaardt bij deze gelegenheid hield.

Het zal wellicht enige verbazing bij u hebben opgewekt te vernemen, dat u werd verwacht te verschijnen in het gemeentehuis van Rijswijk. U nog even in het onzekere latend over het doel van uw komst, wil ik beginnen in het kort een schets te geven van de carrière, die u tot de stichter heeft gemaakt van een der belangrijkste industrieën, welke zich in ons land na de oorlog ontwikkeld hebben.

Na enige jaren bij het bankwezen en als correspondent in functie te zijn geweest, richtte u in 1929 op 24-jarige leeftijd een eigen firma op, welke zich toelagde op de import van cosmetische produkten en droogapparaten voor het kappersbedrijf. De onderneming was aanvankelijk gevestigd in een garage- en metaalbewerkingsbedrijf aan de Haagweg in onze gemeente. In 1931 werd het besluit genomen de fabricage in eigen handen te nemen. Het bedrijf breidde zich snel uit, hetgeen in minder dan 10 jaar tijd 3 verhuizingen naar een telkens groter pand noodzakelijk maakte. Aan deze snelle groei van het bedrijf werd door de oorlog een eind gemaakt. Via Frankrijk en Portugal wist u aan de bezetter te ontsnappen en vertrok naar het voormalige Nederlands-Indië. Maar ook daar liet het noodlot niet op zich wachten. Niet lange tijd na uw aan-

komst in de tropen viel u in handen van de Japanners en werd als krijgsgevangene naar Japan overgebracht.

Pas enige tijd na de oorlog kon u weer, naar ons land teruggekeerd, de draad opvatten, die door het krijgsgeweld uit uw handen was gerukt. Het duurde ook toen

maken en ik stel er zelfs veel prijs op te verklaren dat de thans volledig op gang gekomen industrialisatie van onze gemeente is ingezet door Indola en met name te danken is aan de ondernemingsgeest van u, mijnheer Kohn, die er van het begin af leiding aan hebt gegeven.

Heel de ontwikkeling van een aanvankelijk klein, later door de oorlog zwaar gehavend bedrijf tot een in binnen- en buitenland uitstekend bekend staande onderneming is in de eerste plaats uw werk geweest. Het is uw werk geweest uit het niets een industrie op te bouwen, die thans in ons land bezig is een begrip en in het buitenland een naam te worden, die met respect wordt genoemd. U heeft daarmee een prestatie verricht, die herinnert aan de kolonisators uit de 17e eeuw en aan de schaarse industriële pioniers, die de eco-

Drs. A. Th. Bogaardt, burgemeester van Rijswijk, speldt de heer Kohn de versierselen op van de hem verleende Koninklijke onderscheiding. Links van de heer Kohn staat mevrouw Kohn.

In de rustige omgeving van hun woning bekijken de heer en mevrouw Kohn nogmaals het ordeteken.

niet lang of onder uw energieke leiding werd het in de oorlog sterk gehavende bedrijf weer tot nieuwe bloei gebracht. De fabriek te Voorburg werd te klein en besloten werd een nieuw bedrijfspan op te zetten in de toen industrieel nog geheel braak liggende gemeente Rijswijk. In 1954 waren daarvan de machinehallen en kantoorlokalen gereed en in de loop van de volgende jaren werd het gehele fabrieks- en kantoorcomplex geleidelijk tot voltooiing gebracht. Ik behoef er geen geheim van te

nomische geschiedenis van ons land in latere tijd heeft voortgebracht. In bepaalde opzichten roept uw werk zelfs de gedachte op aan een man als Anton Philips en wie daarvan het bewijs wil geleverd zien herinner ik aan de totstandkoming van de even verrassende als opzienbarende fusie, welke de vorming van de nieuwe onderneming Indoheem tot resultaat heeft gehad. Voor de economie van ons land is deze

Vervolg op pag. 3

Geachte heer Kohn,

Namens het hele personeel van Indoheem willen wij u feliciteren met de hoge onderscheiding welke Hare Majesteit de Koningin u heeft verleend.

Wij zien dit als een waardering voor het vele werk dat u heeft verricht voor onze onderneming en het bedrijfsleven in het algemeen.

Namens de gezamenlijke Ondernemingsraden,
P. ten Pierick.

BRANDRONDE

Speurtocht naar onachtzaamheid

Om vijf uur loeit de sirene. Mensen stormen naar buiten, weg van de afdelingen met een snelheid die tijdens een estafette-loop nauwelijks bereikt zou worden. Een soldeerbout ligt nog rokend op de werktafel, hier en daar staat een schakelaar nog op aan. Dan zwaait de deur open. Een man loopt controlerend volgens een vaststaand schema langs alle vitale — brandgevaarlijke — plaatsen en voorwerpen. Hij legt een soldeerbout in de houder, verwijdert een hoop lappen die gevaarlijk dicht naast een tinpot ligt, controleert met kensersblik de stand van schakelaars en knoppen. Na deze handelingen steekt hij een speciaal sleuteltje in de meegebrachte klok. Tijd en afdelingsnummer worden in blauwe en rode cijfers genoteerd op de papierstrip die zich in de ronde minutentikker bevindt.

De man van de brandronde doet zijn taak nauwkeurig en precies volgens plan, elke dag weer opnieuw voor de volle honderd procent. Het controlesysteem laat geen leemten toe.

Voorkomen is beter dan genezen!

De man van de brandronde heeft een taak die berust op het principe: Voorkomen is beter dan genezen. Want juist door de kleine oorzaken weg te nemen, die aanleiding kunnen zijn tot een ongecontroleerde brand, bespaart hij het bedrijf grote moeilijkheden. Omdat een brand vaak ontstaat na werktijd begint de brandwacht zijn ronde direct na het einde van de werktijd. Alvorens aan zijn ronde te beginnen informeert hij bij de portier in welke afdelingen wordt overgewerkt en naar eventuele andere bijzonderheden. Met deze gegevens in het hoofd gaat hij het bedrijf in, uitgerust met een looper en een prikklok en verder een paar ogen en oren en een neus; zintuigen die voor deze taak ook als een soort „gereedschap” moeten worden gezien. Zijn opdracht luidt: Zoek naar ongerechtigdheden die een brand kunnen veroorzaken en bestrijd zododig het begin van een brand.

Geen geheimen.

De brandwacht is een man met een vertrouwenspositie. Hij is de man die alle, maar dan ook alle, werkrumten, hoe geheim ook, binnen kan wandelen.

Het resultaat van ons werk in 1964

Was het in voorgaande jaren al moeilijk ons jaarverslag samen te vatten op de pagina die de redactie van het VDH-tje hiervoor beschikbaar kan stellen, dit jaar is het een onmogelijke taak geworden.

Het bekende Van der Heem jaarverslag van voorgaande jaren van circa 24 bladzijden is uitgegroeid tot een boekwerk van 56 pagina's, waarin opgenomen:

1. een bericht aan aandeelhouders Indoheem N.V.;
2. het jaarverslag over 1964 van Van der Heem N.V.;
3. het jaarverslag over 1964 van Indola N.V.

Deze trilogie moest verschijnen omdat de nieuwe „overkoepelende” vennootschap, Indoheem N.V., pas op 4 januari 1965 is opgericht.

Zowel Van der Heem N.V. als Indola N.V. zijn dus over het gehele boekjaar 1964 als zelfstandige vennootschap werkzaam geweest en moeten dus zelfstandig verslag uitbrengen.

In het verslag van de directie van Van der Heem N.V. staat vermeld dat op 1 april 1965 rond 99 % van de aandeelhouders van Van der Heem hun aandelen hebben omgeuild in aandelen Indoheem N.V. Bij Indola is een zo goed als gelijk percentage bereikt.

Dat op de Algemene Vergadering van Van der Heem N.V. dus niet veel vreemde aandeelhouders zullen verschijnen en alle voorstellen wel met minstens 99 % van het aantal stemmen goedgekeurd zullen worden is buiten twijfel.

Toch moet het uitbrengen van dit verslag niet als een formaliteit gezien worden. De aandeelhouders van Van der Heem N.V. zijn aandeelhouders van Indoheem N.V. geworden en als zodanig moeten zij een duidelijk inzicht hebben in de gang van zaken, zowel bij Van der Heem als bij Indola.

Over de gang van zaken bij Van der Heem N.V. schrijft de directie:

„Gezien tegen de achtergrond van de sterke kostenstijgingen en de scherpe concurrentie kunnen wij de bereikte resultaten over 1964 als bevredigend kenschetsen.

De concernomzet steeg ten opzichte van het vorig jaar met 8 % en bereikte hierdoor een bedrag van ruim f 97.500.000. De hogere afschrijvingen op onze vaste activa, onder meer ontstaan door het in bedrijf stellen van de nieuwe radiofabriek te Sneek, konden uit de toename van het bruto exploitatiesaldo, exclusief afschrijvingen, bestreden worden.

Verder vielen enkele voorzieningen vrij, waardoor de zuivere winst ten opzichte van het vorig jaar met rond 7 % is toegenomen”.

Met betrekking tot de omzet wordt in het jaarverslag gewezen op de verschuiving van de omzet van radioapparaten in de duurdere prijsklasse naar het goedkope draagbare transistorapparaat. Hierdoor daalde de geldomzet van de radiosector.

De omzet van televisietoestellen steeg met ruim 10 %.

De omzet in de artikelgroep elektrische huishoudelijke apparaten en de omzet van handboormachines handhaafde zich op het

peil van 1963.

Voor de Solex was 1964 een uitzonderlijk gunstig jaar. Gebrek aan productiecapaciteit was er de oorzaak van dat de omzetstijging tot 30 % beperkt bleef.

Mede ten gevolge van de afleveringen van het communicatieapparaat, bestemd voor de Starfighter, overtrof de omzet van de groep telecommunicatie- en elektronische apparatuur het in het vorige boekjaar bereikte hoge omzetsniveau nog met enkele procenten.

De omzet van duurzame consumptieartikelen steeg met ruim 17 %.

In het hoofdstuk **Personeel** is dit jaar onder meer vermeld, dat de personeelsbezetting in 1964 is toegenomen met 209 personen en per ultimo december 1964 bedroeg: 3264 werknemers.

Onder **Uitbreidingen** werd onder meer gewezen op het in bedrijf stellen van de nieuwe radiofabriek te Sneek in juni 1964 (nuttig vloeroppervlak 10.000 m², aantal werknemers per ultimo 1964: 274) en de onderhandelingen tot aankoop van een fabriekspand aan de Laakweg te Den Haag (ENAF).

Het resultaat na afschrijvingen op vaste activa ad f 4.141.223 en f 1.100.000 vennootschapsbelasting bedraagt f 2.673.063 tegenover f 2.488.659 in 1963.

Aan de Algemene Vergadering van Aandeelhouders zal worden voorgesteld een ongewijzigd dividend van 12 % uit te keren.

Dit was dus het verslag van Van der Heem N.V. Maar de gang van zaken bij Indola N.V. is voor ons thans van even groot belang. Heel in het kort volgen dus enige punten uit het jaarverslag van Indola N.V.

Omzet in 1964: f 49.200.000 of 23 % meer dan in 1963.

De export was in 1964 ruim 38 % van de totaalomzet.

Personneelsbezetting: 1.773 werknemers bij de in Nederland gevestigde bedrijven en 360 werknemers bij de buitenlandse vestigingen.

Vervolg pag. 3

Bovendien heeft hij een grote verantwoordelijkheid te dragen: de veiligheid van het bedrijf. De werkgelegenheid van vele mensen hangt af van zijn oplettendheid. Dit eist niet alleen voor de volle 100 % de inzet van de man, maar ook vakmanschap op het gebied van de brandbestrijding, juist omdat hij vaak alleen voor het probleem komt te staan: Hoe grijp ik snel en effectief in, hoe voorkom ik onder elke omstandigheid brand? De beslissing die hij dan neemt kan doorslaggevend zijn voor

wat u de volgende ochtend aantreft: Een fabrieksgebouw of een smeulende puinhoop!

Eerlijk gezegd zou ik niet graag in de schoenen staan van de man die daar elke avond op het moment dat wij al thuis achter moeders pappot zitten, televisie kijken of een kaartje leggen, twee uren rondtipelt op zijn eentje... ongezellig!

Mijn petje af voor al diegenen, u en u

Vervolg pag. 6

Koninklijke onderscheiding (vervolg)

fusie van zeer groot belang en het is in overeenstemming met dit feit als ik be-
weert dat u hebt medegewerkt aan de tot-
standkoming van een industrie, die van
niet minder dan van nationale betekenis is.

Ik zou de lijst van uw verdiensten nog heel
veel langer kunnen maken en uw enorme
werkkracht, uw toewijding, uw inzicht, uw
sociaal gevoel en uw vriendschap breed uit
kunnen meten. U hebt een leven van grote
inspanning en van even grote prestaties
achter de rug, en het zou weinig verbeel-
dingskracht kosten mijn toehoorders daar-
mee nog geruime tijd te boeien. Ik meen
echter uw geduld, mijnheer Kohn, lang
genoeg op de proef te hebben gesteld en
het is met diepe vreugde dat ik melding
kan maken van het feit dat het Hare Ma-
jesteit de Koningin heeft behaagd u bij
Koninklijk Besluit van 23 april 1965 No.
7 wegens uw uitnemende verdiensten voor
de economie van ons land te benoemen

tot Officier in de Orde van Oranje-Nassau.
Het is mij een eer u thans de versierselen
daarvan uit te reiken.

Hooggachte Heer Kohn,

Als burgemeester geniet ik niet alleen
het voorrecht deze onderscheiding te mo-
gen uitreiken, maar ook de eerste te zijn,
die u met deze eervolle benoeming mag
gelukwensen. De hoogte van de onderschei-
ding tekent de verdiensten, die u zich plaat-
selijk en nationaal voor de Nederlandse
levensgemeenschap heeft verworven.

Als burgemeester van Rijswijk wens ik u
op officiële wijze toe wat ik als vriend op
de wijze der vriendschap zou willen zeg-
gen: moge het u gegeven zijn nog tal van
jaren, in het volle bezit van de vermogens,
welke Indola groot hebben gemaakt en In-
doheem tot stand gebracht, de onderschei-
ding te dragen, die u wegens uw uitzonder-
lijke verdiensten voor de economie van ons
land is toegekend.

Dividendvoorstel 12⁰/0

In de laatste week van april ver-
scheen het Bericht Indoheem, waarin
zijn opgenomen de jaarverslagen over
1964 van Van der Heem en Indola.

Uit het jaarverslag van Van der
Heem blijkt dat aan de op 12 mei
te houden algemene vergadering van
aandeelhouders zal worden voorgesteld
een dividend uit te keren van 12%.
Indien de algemene vergadering van
aandeelhouders dit voorstel goedkeurt,
is daarmee het percentage voor de
winstuitkering over 1964 aan het per-
soneel vastgesteld op 5%.

De uitbetaling van de winstuitkering
vindt aan de uurloners plaats op 20
mei a.s. en voor de maandloners op
21 mei.

RESULTAAT 1964 (vervolg)

Nettowinst bedraagt f 2.339.000 tegen
f 2.129.883 in 1963.

Voorgesteld dividend: 18%.

In het bericht van Indoheem N.V. aan
aandeelhouders worden de cijfers van Van
der Heem N.V. en Indola N.V. bij elkaar
geteld. Uit deze cijfergroeperingen en uit
een bijgevoegde structuur- en activiteits-
schema blijkt duidelijk welk een sterke
onderneming uit deze combinatie is ont-
staan.

De totale omzet bedraagt ruim 146 mil-
joen.

De personeelsbezetting bedraagt 5.400
werknemers.

De winst van Indoheem bestaat over 1964
uitsluitend uit van Van der Heem N.V.
en Indola N.V. ontvangen dividenden en
uitkeringen op winstbewijzen.

Doordat de aandelen van Van der Heem
N.V. in verhouding f 800,— nominaal In-
doheem is f 1.000,— nominaal Van der
Heem zijn ingeruild, is het aandelenkapi-
taal Indoheem lager dan de som van de
beide aandelenkapitalen Indola en Van
der Heem. Mede hierdoor kan Indoheem
18% dividend over haar kapitaal uitkeren.

In het bericht aan aandeelhouders is te-
vens gewag gemaakt van de toetreding per
1 april 1965 van de N.V. Fabrik voor
Persplaat Gebrs. Van Niftrik te Putte
(N.Br.)

Een en ander is reeds in een voorgaand
nummer van het VDH-tje vermeld.

De laatste alinea van het jaarverslag van
Van der Heem N.V. luidt:

„Wij willen dit verslag niet besluiten al-
vorens een woord van bijzondere dank uit
te spreken aan alle medewerkers, die ge-
durende het verslagjaar hun taak in onze
bedrijven met ijver en toewijding hebben
vervuld”.

De directie van Indola N.V. besluit haar
verslag met:

„Een zeer hartelijk woord van dank en
erkentelijkheid aan alle medewerkers van
de tot ons concern behorende bedrijven
is stellig op zijn plaats”.

J. Wezenaar.

STILLE GETUIGEN

Op het moment dat u deze regels leest is het allemaal weer
voorbij.

Onze gedachten zijn uitgegaan naar hen die vielen.

In het late licht van een mei-avond hebben wij onze lantaarns
ontstoken.

Als een doorzichtig waas is de stilte over ons land gevallen.
Een stilte, slechts verbroken door de geluiden die zij, op hun
eenzame fusilladeplaats, in dat laatste ogenblik ook moeten heb-
ben gehoord.

Het gefluit van een vogel.

Het geluid van de wind die onwetend met wat bladeren speelt.

En de volgende dag zijn wij uitgebarsten in georganiseerde
vreugde.

De vlag uit!

Een vrije dag, omdat 20 deelbaar is door 5!

Een optocht met muziek en wapperende vlaggen!

Wij hebben onze kinderen proberen te vertellen van toen.

„Pappie, krijg ik nou een ijsje?”

Er is weinig meer in ons bedrijf dat aan die jaren herinnert.
Misschien hebt u een collega die in die oorlogsjaren bij ons
werkte en die van tijd tot tijd nog eens met een verhaal komt
over aardappelen rooien, knijpkatten, gaarkeukens.

Met het verstrijken der jaren zullen die sprekende getuigen
schaarser worden.

Herinneringen zullen vervagen...

Gewonde plekken helen...

Ruïnes verdwijnen.

Maar de stille getuigen zullen blijven. Veilig opgeborgen, keurig
alfabetisch gerangschikt in onze personeelsdossiers.

Verzoeken om uitstel van arbeidsdienstplicht...

Aanvragen voor een verblijfsvergunning in een andere pro-
vincie

Bewijzen van inschrijving voor een volkstuin...

Brieven aan het evacuatiebureau

aan dem Beauftragten des Reichskommissars fuer die Pro-
vinz Sued-Holland.

aan den Heer Vakleider van het Luchtbeschermingsbureau
IV B.

over VDH-ers in Frankfurt a/Main.

En dan plotseling het bewijs dat ook in die tijd het leven door-
ging: een felicitatiebrief van de directie aan een personeelslid.
„Hoewel wij thans in deze spannende dagen overal vluchten vogels
zien, heeft de ooievaar tussen de luchtalarmen door toch nog kans
gezien, u een zoon te brengen...”. Datum: 19 september 1944.

Stille getuigen uit een tijd die wij misschien geneigd zijn te
vergeten.

Maar zouden wij blij kunnen zijn met een zonovergoten dag
zonder de herinnering aan kilnatte regen?

N.N.